

De boerderij als tweede thuis

Op de boerderij van Marc Degrote krikken jongeren uit De Sleutel hun gevoel van eigenwaarde op.

Melkveehouder Mark Degrote krijgt wekelijks hulp van een zevental probleemjongeren uit een van de instellingen van De Sleutel. Hij vindt er heel wat voldoening in als ze opkikkeren door de gezonde buitenlucht, het contact met de dieren én door de lekkere boerenkost.

Door knoeien te melken of pakwee de stallen schoon te maken, kunnen mensen met mentale problemen hun gevoel van eigenwaarde opkrikken. Voor hen betekent het namelijk heel wat als ze opnieuw fier kunnen zijn op iets wat ze eigenhandig hebben gerealiseerd. 'Ik werk al acht jaar met jongeren uit De Sleutel,' zegt landbouwer Mark Degrote. 'Met tachtig melkkoeien en vijftig hectare land kunnen die hier altijd wel een karweitje opknappen.'

Toen Mark Degrote acht jaar geleden op de radio hoorde dat De Sleutel met landbouwbedrijven uit zijn streek wilde samenwerken, was hij meteen voor het idee gewonnen. Mark Degrote: 'We zijn gewoon zeer sociaal aangelegd, mijn vrouw en ik. Zij is verpleegster van opleiding en we hebben alletwee heel graag

'MET TACHTIG MELKGOEIEN VALT ER ALTIJD WEL EEN KARWEITJE OP TE KNAPPEN.'

mensen om ons heen. Zo zijn we ook zeer lang in de jeugdbeweging actief gebleven.'

Geen vergoeding

Wanneer en hoe vaak de jongeren op de boerderij meehelpten, hangt af van wat de opvoeders voor week een zevental jongeren over de vloer met één of twee begeleiders. Soms komen de jongeren een hele tijd niet, bijvoorbeeld als er veel werk in de tuin van de instelling is. Een enkele keer vragen de opvoeders ook om een van de jongeren voor enkele maanden dagelijks in te schakelen op de boerderij. En een tweetal keer per jaar vraagt de landbouwer zelf om hulp, onder meer om autobanden op de voederkuilen te leggen.

Tot hertoe krijgen Vlaamse landbouwers – in tegenstelling hun Nederlandse collega's – geen financiële steun om zorgdiensten te

verlenen. Bij Mark Degrote wordt zelfs het eten van de jongeren niet terugbetaald. Het enige wat de veehouder van bij het begin heeft geëist, is dat De Sleutel iedereen degelijk zou verzekeren. 'Ik zit niet op een vergoeding te wachten,' zegt Mark Degrote. 'Uiteraard zijn er extra inkomsten welkom, maar als er bijvoorbeeld te veel administratieve bij komt kijken, hoeft de vergoeding voor mij al niet meer.'

'MIJN ENIGE EIS WAS EEN DEGELIJKE VERZEKERING VOOR IEDEREEN.'

Alles bij elkaar schat Mark Degrote dat de jongeren voor zijn bedrijf ongeveer evenveel tijdswinst als –verlies opleveren. Het is ook niet de bedoeling dat de jongeren echt presteren: iedereen mag zo veel mogelijk doen wat hij of zij het liefst wil. 'De ene verzorgt graag de dieren, terwijl een andere liever wat sleutelt aan machines,' zegt Mark Degrote. 'Soms schiet dat verbazend goed op. Maar soms moet je de dingen ook vijf keer uitleggen.'

Lekkere confituur

Net als in de instelling gelden er op de boerderij strikte regels. De jongeren mogen bijvoorbeeld

enkel op de binnenkoer en op bepaalde momenten roken. Mark Degrote: 'Ik vind dat ze zich zeer goed aan die afspraken houden. Waarschijnlijk voelen ze dat wij hen ook met respect behandelen. En als er al eens iets gebeurt, grijpen de begeleiders zeer kortdaat in. Dat vind ik zeer belangrijk: dat je blindelings op de opvoeders kunt rekenen.'

Wat voor de veehouder wel soms moeilijk blijft, is het verlies aan privacy. Zo eten de jongeren altijd met het gezin mee. 'En het smaakt hen bijna altijd beter dan in de instelling,' zegt Mark Degrote. 'Zelfs gewone confituur eten ze hier liever. Onlangs zag ik nog een meisje dat hier maanden geleden had meegeholpen. Ze vroeg hoe het nog met ons gezin was en ze vertelde dat ze in heel haar leven twee keer een thuis heeft gehad: in de instelling en op onze boerderij.' ●

Noot: De geïnterviewde verkoos anoniem te blijven. Zijn naam is dan ook door een fictieve naam vervangen.

1600 CLIËNTEN

Vlaanderen telt 73 geregistreerde zorgboerderijen, die samen zorg verlenen aan zowat 1600 cliënten. In vergelijking met andere landen valt vooral op dat de Vlaamse zorgboerderijen zeer uiteenlopende doelgroepen opvangen: van jongeren uit de bijzondere jeugdzorg over mensen met een mentale handicap of een psychisch probleem tot bejaarden.

Sinds begin dit jaar kunnen de zorgboerderijen terugvallen op een Steunpunt voor Groene Zorg. Dat zet zelf geen zorgprojecten op maar geeft advies en brengt belangstellenden met elkaar in contact. Daarnaast helpt het Steunpunt ook nieuwe wetgeving voorbereiden. Zo wordt onder meer onderzocht welke vergoedingen aan de verschillende soorten van zorgverlening zouden kunnen worden uitgekeerd.

'Therapeutisch effect spectaculair'

Wat de troeven van zorgboerderijen zijn, moet zeker nog verder worden onderzocht. Maar hun therapeutisch effect is onmiskenbaar, zegt onder meer de Nederlandse hoogleraar Jos Schols. Vorig jaar voerde hij onderzoek uit op een zorgboerderij voor dementerende bejaarden. 'De resultaten waren spectaculair,' zegt de arts. 'Geen enkele bejaarde had op de boerderij nog last van de gedragsstoornissen die hij of zij voordien vertoonde.'

De sterke impact van de zorgboerderij schuilt mogelijk in de vrijheid die de mensen er vinden. 'Ik vrees dat veel bejaarden het traditionele verzorgingstehuis als een keurslijf ervaren. In de onderzochte instelling verbleven wel heel wat mensen die vroeger op het platteland hadden gewoond. Al merken we vaak genoeg dat de rust, de natuur en de dieren en planten op een boerderij iedereen bekoren: van psychiatrische patiënten tot delinquenten.'

Jos Schols, hoogleraar Chronische Zorg (Universiteit Tilburg)